

Utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om genomförande av direktiven om likabehandlings- och jämställdhetsorgan

Inledning

Justitieministeriet ber om utlåtanden om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till genomförande av två direktiv som gäller likabehandlings- och jämställdhetsorgan. I praktiken rör propositionen diskrimineringsombudsmannen, jämställdhetsombudsmannen och diskriminerings- och jämställdhetsnämnden.

I utkastet föreslås bland annat att tidsfristen för en talan om gottgörelse som väcks i en tingsrätt avbryts för den tid ett förlikningsförfarande som leds av diskrimineringsombudsmannen eller jämställdhetsombudsmannen pågår. Domstolarna ska åläggas skyldighet att ge jämställdhetsombudsmannen tillfälle att bli hörd i ärenden som gäller tillämpningen av lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män.

Likabehandlings- och jämställdhetsorganens oberoende ställning ska stärkas genom att behörigheten att utnämna diskriminerings- och jämställdhetsnämndens personal flyttas bort från justitieministeriet samt genom att utfärda bestämmelser om diskrimineringsombudsmannens och jämställdhetsombudsmannens skyldighet att lämna en redogörelse för sina bindningar. För båda ombudsmännen föreskrivs en skyldighet att ordna sin interna verksamhet så att de kan utöva sina olika befogenheter oberoende av varandra.

I lagarna om ombudsmän görs dessutom vissa preciseringar som gäller ordnandet av deras arbete.

Som en ändring som inte föranleds av direktiven föreslås det precisering av 26 § 3 mom. i diskrimineringslagen så att tidsfristen för att yrka på gottgörelse inte löper ut genast efter att ärendet har behandlats i nämnden, utan först när avgörandet i ärendet har vunnit laga kraft.

Bakgrund

Europeiska unionens råd antog den 7 maj 2024 direktiv (EU) 2024/1499 om standarder för likabehandlingsorgan på området likabehandling av personer oavsett ras eller etniskt ursprung, likabehandling i fråga om anställning och yrke oavsett personers religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuella läggning, likabehandling av kvinnor och män i fråga om social trygghet och tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster och om ändring av direktiven 2000/43/EG och 2004/113/EG.

Europaparlamentet och rådet antog den 14 maj 2024 direktiv (EU) 2024/1500 om standarder för likabehandlingsorgan på området likabehandling av och lika möjligheter för kvinnor och män i fråga om anställning och yrke och om ändring av direktiv 2006/54/EG och 2010/41/EU.

Justitieministeriet har berett ett utkast till regeringsproposition om genomförande av direktiven. Vid beredningen har hörts diskrimineringsombudsmannen, jämställdhetsombudsmannen, diskriminerings- och jämställdhetsnämnden och social- och hälsovårdsministeriet. I utkastet till proposition föreslås det att lagen om diskrimineringsombudsmannen, lagen om jämställdhetsombudsmannen, diskrimineringslagen, lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män och lagen om diskriminerings- och jämställdhetsnämnden ändras.

Målsättningar

Genom direktiven (EU) 2024/1499 och (EU) 2024/1500 fastställs minimikrav för verksamheten vid likabehandlings- och jämställdhetsorganen. Syftet med direktiven är att skapa starkare ramar för medlemsländernas likabehandlings- och jämställdhetsorgan när det gäller att främja likabehandling och lika möjligheter och bekämpa all form av diskriminering inom de områden som fastställs i likabehandlings- och jämställdhetsdirektiven.

Vid det nationella genomförandet av direktiven är målet att göra de nödvändiga ändringar i lagstiftningen som direktiven förutsätter.

Svarsanvisningar för mottagare

Vem som helst kan lämna ett utlåtande.

Vänligen lämna utlåtandena i första hand genom att svara på begäran om utlåtande på utlatande.fi. Anvisningar för att använda och registrera sig i tjänsten finns på utlatande.fi under fliken Anvisningar > Bruksanvisningar (användarstöd: [lausuntopalvelu.om\(at\)gov.fi](mailto:lausuntopalvelu.om(at)gov.fi)). Ministerierna ombeds också att spara det utlåtande som de lämnat via utlatande.fi i ärendehanteringssystemet VAHVA (ärendenum-mer VN/9765/2025).

Om det inte är möjligt att använda utlatande.fi kan utlåtandena sändas till ministeriets registrators-kontor per e-post på adressen: [registratorskontoret.jm\(at\)gov.fi](mailto:registratorskontoret.jm(at)gov.fi) eller per post till adressen: PB 25, 00023 Statsrådet. I de utlåtanden som lämnas in till registratorskontoret ber vi er ange ärendenumret VN/9765/2025. Dessutom ber vi att de utlåtanden som lämnas in till registratorskontoret skickas till exempel som bilaga till e-posten i Word- eller PDF-format så att utlåtandehandlingen inte innehåller onödiga personuppgifter, såsom privatpersoners e-postadresser.

Alla utlåtanden är i regel offentliga i enlighet med lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Utlåtandena publiceras på projektets offentliga projektsidor (valtioneuvosto.fi/sv/projekt, identifieringskod OM014:00/2025). Ett utlåtande som lämnats in av en privatperson publiceras dock på projektsidorna endast om personen skriftligen begär det till exempel i samband med sitt utlåtande eller i ett följebrev till utlåtandet.

Alla utlåtanden som lämnats via utlåtande.fi, också utlåtanden från privatpersoner, är automatiskt tillgängliga för alla på utlåtande.fi. Ministeriet publicerar inte de utlåtanden som lämnats in till registratorskontoret på utlåtande.fi.

Utlåtandena ska inte innehålla onödiga personuppgifter. Även om ett utlåtande som en privatperson lämnat in till registratorskontoret inte publiceras på webben, kan alla ta del av det vid ministeriet i enlighet med lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Tidtabell

Utlåtanden kan lämnas fram till den 1 mars 2026. Remisstiden är exceptionellt kort på grund av tidtabellen för genomförandet av direktiven. De ändringsbehov i den nationella lagstiftningen som följer av direktiven är små, och de ändringar som föreslås i utkastet hänför sig till stor del till organiseringen av ombudsmännens verksamhet.

Beredare

Regeringsråd Satu-Maaria Natunen, tfn +358 295 150 456, satu-maaria.natunen@gov.f

Länkar:

<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM014:00/2025> - Hankesivu

<https://oikeusministerio.fi/sv/projekt?tunnus=OM014:00/2025> - Statsrådets projektportal

Bilagor:

[Luonnos hallituksen esitykseksi.pdf](#) - Hallituksen esitys eduskunnalle yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoelimistä annettujen direktiivien täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

[Propositionens huvudsakliga innehåll och lagförslag.pdf](#) - Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om genomförande av direktiven om likabehandlings- och jämställdhetsorgan

Sändlista:

Akava ry
Antirasistinen Foorumi
Eduskunnan oikeusasiamiehen toimisto
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Eläkeläisliittojen etujärjestö Eetu ry
Helsingin juutalainen seurakunta
Ihmisoikeuskeskus
Ihmisoikeusliitto
Invalidiliitto

Kehitysvammaisten tukiliitto ry
Kirkon työmarkkinalaitos
Korkein hallinto-oikeus
Korkein oikeus
Kunnallinen työmarkkinalaitos
Kuurojen liitto ry
Kynnys ry
Lapsiasiavaltuutettu
Miesjärjestöjen keskusliitto
Miessakit ry
Monikulttuurijärjestöjen yhteistyöverkosto Moniheli ry
Naisasialiitto Unioni
Naisjärjestöjen Keskusliitto
Naisjärjestöt yhteistyössä - Nytkis ry
Näkövammaisten liitto ry
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeuspalveluvirasto
Romaniasiaain neuvottelukunta RONK
Saamelaiskäräjät
Seta ry
Sosiaali- ja terveysministeriö
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
STTK ry
Suomen ammattiliittojen keskusjärjestö SAK ry
Suomen Asianajajat
Suomen ekumeeninen neuvosto
Suomen Muslimifoorumi ry
Suomen Romanifoorumi ry
Suomen saamelaisten keskusjärjestö
Suomen Yrittäjät SY
Tasa-arvoasiain neuvottelukunta Tane
Tasa-arvovaltuutettu
Trasek ry
Tuomioistuinvirasto
Työ- ja elinkeinoministeriö
USKOT-foorumi ry
Valtakunnalliset eläkeläisjärjestöt VENK ry
Valtiovarainministeriö
Vammaisfoorumi
Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE
Vanhusasiavaltuutettu
Vanhustyön keskusliitto
Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta
Yhdenvertaisuusvaltuutettu

Remissinstansens utlåtande

Remissinstansens allmänna kommentarer om hela propositionen

Kommentarer om de förslag som gäller rättegång: a) avbrytande av tidsfristen för talan om gottgörelse för den tid ett förlikningsförfarande som leds av ombudsmannen pågår samt i ärenden enligt diskrimineringslagen tills nämndens avgörande har vunnit laga kraft och b) jämställdhetsombudsmannens rätt att bli hörd i domstol i ärenden som gäller tillämpningen av lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män

Likabehandlings- och jämställdhetsorganens oberoende och de ändringsförslag som hänför sig till det: behörigheten att utnämna nämndens personal och ombudsmännens redogörelse för sina bindningar

Frågor som gäller ordnandet av diskrimineringsombudsmannens och jämställdhetsombudsmannens arbete: möjlighet att delegera behörighet, intern organisering av arbetet, rapporternas innehåll, information till personer som misstänker diskriminering

Kommentarer om de bestämmelser i direktiven om likabehandlings- och jämställdhetsorgan som enligt utkastet till proposition inte anses kräva ändringar i lagstiftningen

Kommentarer om förslagets konsekvenser

Övriga kommentarer

Suurpää Johanna
Oikeusministeriö

Natunen Satu-Maaria
Oikeusministeriö